

Дело C-408/23

Преюдициално запитване

Дата на постъпване в Съда:

4 юли 2023 г.

Запитваща юрисдикция:

Oberlandesgericht Köln (Германия)

Дата на акта за преюдициално запитване:

27 юни 2023 г.

Жалбоподател:

Rechtsanwältin und Notarin

Ответник:

Председател на Oberlandesgericht Hamm

Oberlandesgericht Köln (Висш областен съд, Кьолн)

Определение

по административно дело относно нотариални въпроси

Адвокат и нотариус от Северен Рейн-Вестфалия,

жалбоподател,

[...]

срещу

председател на Oberlandesgericht Hamm (Висш областен съд, Хам), 59065
Хам,

ответник

На 27 юни 2023 г. отделението по нотариални дела на Oberlandesgericht Köln

о п р е д е л и:

I. На основание член 267 ДФЕС отправя следните преюдициални въпроси до Съда на Европейския съюз:

1. Трябва ли член 21 от Хартата на основните права на Европейския съюз и член 6, параграф 1 от Директива 2000/78/ЕО на Съвета от 27 ноември 2000 година за създаване на основна рамка за равно третиране в областта на заетостта и професиите да се тълкуват в смисъл, че не допускат национална правна уредба, съгласно която не може да бъде назначено за първи път като адвокат нотариус („Anwaltsnotar“) лице, което към момента на изтичане на крайния срок за кандидатстване за длъжността нотариус е навършило 60-годишна възраст, дори ако в съдебния район на районния съд, в който е проведен конкурсът, няколко вакантни места трябва да останат незаети поради липсата на подходящи по-млади кандидати и в конкурса не могат да участват кандидати от съдебните райони на други районни съдилища?

2. Трябва ли да се даде положителен отговор на първия въпрос, ако очакването е, че през следващата година отново няма да е възможно няколко обявени вакантни места за адвокат нотариуси в съдебния район на същия районен съд да бъдат заети от подходящи кандидати под 60-годишна възраст?

3. Трябва ли във всеки случай да се даде положителен отговор на първия въпрос, защото освен това очакването е, че и в съдебните райони на други районни съдилища извън гъсто населените агломерации пак няма да е възможно всички обявени вакантни места за адвокат нотариуси да бъдат заети от подходящи кандидати под 60-годишна възраст?

4. Липсва ли нарушение на член 21 от Хартата на основните права на Европейския съюз и на член 6, параграф 1 от Директива 2000/78/ЕО на Съвета от 27 ноември 2000 г., ако в съдебния район на районен съд предоставянето на нотариални услуги е осигурено, въпреки че навършил 60-годишна възраст кандидат не е бил назначен като адвокат нотариус само поради възрастта си и няколко вакантни места са останали незаети?

II. Спира производството по делото.

Мотиви

A. Предмет и факти по главното производство

- 1 Жалбоподателката кандидатства за адвокат нотариус („Anwaltsnotar“) в съдебния район на районния съд („Amtsgericht“), в който упражнява адвокатска професия от повече от три години. Кандидатурата ѝ е отхвърлена, защото към момента на изтичане на крайния срок за кандидатстване тя е била на над 60-годишна възраст. Тя е отговаряла на всички останали изисквания за издаване на разрешение да работи като

адвокат нотариус в съдебния район на съответния районен съд. По-специално, тя е положила изискуемия специализиран адвокатски изпит за длъжността нотариус. Още през 2017 г. тя е кандидатствала за обявено вакантно място за нотариус в същия съдебен район. Тогава кандидатурата ѝ също е отхвърлена, понеже жалбоподателката вече е била навършила 60-годишна възраст. Подадената от нея жалба е отхвърлена както от съответното отделение по нотариални дела (2 VA (Not) 8/17), така и от Bundesgerichtshof (Федерален върховен съд) (NotZ (Brfg) 7/18).

- 2 Броят на местата за нотариуси в съдебния район на даден районен съд се определя с оглед на необходимостта от нотариални услуги, при запазване на подходяща възрастова структура (член 4 от Bundesnotarordnung (Федерален закон за нотариусите), наричан по-нататък „BNotO“). През 2022 г. в съдебния район на този районен съд са открити общо четири вакантни места. От тях е заето само едно. Другите места са останали незаети поради липса на кандидати.
- 3 Очаква се, че в съдебния район на този районен съд и в бъдеще няма да е възможно да се заемат всички места, тъй като липсват достатъчно кандидати, които да отговарят на изискванията за назначаване като адвокат нотариуси. През 2023 г. за съдебния район на този районен съд са открити 5 вакантни места за нотариуси. Въз основа на информацията от издържаните специализирани адвокатски изпити, които са предпоставка за назначаване като адвокат-нотариус (член 5b, параграф 1, точка 3 BNotO), вероятно 3 от тези места няма да могат да бъдат заети поради липса на кандидати. Съотнесено към всички съдебни райони на районни съдилища, попадащи в юрисдикцията на ответника, за които трябва да бъдат назначени адвокати-нотариуси, за обявените през 2023 г. 69 вакантни места вероятно ще има само 39 кандидати. Съотнесено към територията на цяла Германия, също може да се приеме, че извън гъсто населените агломерации вакантните места за нотариуси също няма да могат да бъдат заети в сходна степен. Във всеки случай незаемането на обявените вакантни места за нотариуси все още не е довело до невъзможност за извършване на нотариални удостоверявания или до извършването им с голямо забавяне.
- 4 Длъжността на адвокат нотариус се упражнява от адвокати успоредно с адвокатската им практика (член 3, параграф 2 BNotO). По принцип те могат да кандидатстват за вакантно място за адвокат нотариус само в съдебния район на районния съд, в който практикуват като адвокат от повече от 3 години (член 5b, параграф 1, точка 2 BNotO). Нотариусите събират от клиентите си такси за своята нотариална дейност. Те не получават възнаграждение от държавата. Функциите на назначения адвокат нотариус се прекратяват при навършване на 70-годишна възраст (член 48a BNotO); действителността на тази разпоредба понастоящем е предмет на производство по обжалване, образувано пред Bundesgerichtshof (NotZ (Brfg) 4/22).

- 5 Жалбоподателката обжалва пред Oberlandesgericht Köln отказа на ответника да я назначи за адвокат нотариус и иска:

да се задължи ответникът да се произнесе отново, след като бъде изменено решението му да отхвърли кандидатурата на жалбоподателката за длъжността адвокат нотариус, отчитайки правното становище на Oberlandesgerichts Köln.

- 6 Ответникът иска:

да се отхвърли жалбата.

Б. Национална правна уредба

- 7 Член 5b, параграф 1 от BNotO предвижда:

„Като адвокат нотариус може да бъде назначено само лице, което към момента на изтичане на крайния срок за кандидатстване:

е работило като адвокат през период от най-малко пет години, извършвайки немаловажни услуги за различни клиенти,

упражнява дейността по точка 1 от най-малко три години без прекъсване в предвидения район на дейност,

е положило специализирания изпит за нотариус [...] и

[...]“.

- 8 Член 5, параграф 4 от BNotO гласи:

„Който към момента на изтичане на крайния срок за кандидатстване за длъжността нотариус е навършил 60-годишна възраст, не може да бъде назначен за първи път като нотариус“.

- 9 Мотивите към закона (BT-Drs. 11/6007, стр. 10), в частта си относно тази разпоредба, предвиждат:

„Целта на въвеждането на максимална възраст от 60 години е — с оглед и на по-големите поради възрастта трудности при навлизането в работата като нотариус — в интерес на непрекъснатостта да не се допуска честа смяна на длъжностните лица. Същевременно се противодейства на опасността от прекалено застаряване на лицата, които работят като нотариус.

Тъй като когато бивш нотариус желае да бъде назначен отново или действащ нотариус желае да бъде назначен на друго място, въпросът за навлизането в работата е ирелевантен, максималната възрастова граница следва да се прилага само при първото назначаване“.

10 Съгласно член 48а от BNotO:

„Нотариусите достигат възрастовата граница в края на месеца, в който навършат 70 години“.

11 Решението на Bundesgerichtshof от 27 май 2019 г. – NotZ (Brfg) 7/18 по спора, който засяга и жалбоподателката, наред с другото съдържа следните две насоки относно член 6, параграф 1, второ изречение BNotO, чиято формулировка съвпада с тази на член 5, параграф 4 BNotO, който понастоящем е в сила:

„2. Член 6, параграф 1, второ изречение BNotO не дава никаква свобода на преценка на правосъдната система; по принцип тя няма правомощието да не прилага възрастовата граница на основание на особености на личността на заявителя.

3. Възрастовата граница по член 6, параграф 1, второ изречение BNotO не представлява недопустима дискриминация по член 1 от Директива 2000/78/ЕО на Съвета от 27 ноември 2000 година за създаване на основна рамка за равно третиране в областта на заетостта и професиите (ОВ L 303, 2000 г., стр. 16; Специално издание на български език, 2007 г., глава 5, том 6, стр. 7). Тя не нарушава и забраната за дискриминация, която произтича от член 21, параграф 1 от Хартата на основните права на ЕС (допълнение към определението на съдебното отделение от 26 ноември 2007 г. – NotZ 23/07, BGHZ 174, 273 т. 29 и сл.)“.

В. Съображения за отправянето на запитване и релевантност за произнасянето

12 Поради възрастовата граница от 60 години, предвидена от член 5, параграф 4 BNotO за първо назначаване като адвокат нотариус, Oberlandesgericht Köln не може да уважи жалбата на жалбоподателката и да задължи ответника да се произнесе отново по кандидатурата ѝ и да не я отхвърли поради възрастта на жалбоподателката. Тази разпоредба не дава никаква свобода на преценка на съда и не предвижда изключение. Ако от съдебен акт на Съда на Европейския съюз не следва еднозначно, че член 5, параграф 4 BNotO противоречи на правото на Съюза, то жалбата, подадена от жалбоподателката, трябва задължително да бъде отхвърлена.

13 С оглед на решението на Съда на Европейския съюз от 3 юни 2019 г., C-914/19 (Ministero della Giustizia (Нотариуси)), съществуват съмнения дали възрастовата граница по член 5, параграф 4 BNotO за първо назначаване на адвокат нотариус е в съответствие с член 21 от Хартата на основните права на Европейския съюз и член 6, параграф 1 от Директива 2000/78/ЕО на Съвета от 27 ноември 2000 г., защото тя не допуска изключение дори в случай, че няколко вакантни места не могат да бъдат заети от кандидат под възрастовата граница. Ето защо е възможно германската възрастова граница

за първо назначаване като адвокат нотариус да надхвърля допустимата степен на постигане на легитимната цел за насърчаване на смяната на поколенията и подмладяването.

- 14 Въпреки това, тъй като възрастовата граница по член 5, параграф 4 BNotO за първо назначаване като адвокат нотариус е определена сравнително високо на 60 години и до навършването на 70-годишна възраст остават само 10 години служебен стаж, след което функциите се прекратяват, според настоящия съдебен състав при тълкуване на член 21 от Хартата на основните права на Европейския съюз и член 6, параграф 1 от Директива 2000/78/ЕО е възможно да се установи също, че член 5, параграф 4 BNotO е съвместим с предвидената от правото на Съюза защита срещу дискриминация.

[...]

РАБОТЕН ДОКУМЕНТ